

Незабравка

Бр. Хр. С.

Л.: "Седемте Хълма" п.н.38, О.: Пловдив

Бидейки наясно, че свободното масонство в смисъл на общност е неполитическа и нерелигиозна организация, в началото на своя градеж бих искал да подчертая, че извършеното от мен изследване и изводите, които ще представя въз основа на това проучване, не целят критика на който и да е модел на държавно устройство или вероизповедание. Странствайки по пътя към личното усъвършенстване обаче, в ежедневието си ние стъпваме по светски паваж, а обстоятелството че обичаме да пребиваваме повече в сферата на трансцендентното, не може да промени факта, че свободният зидар е също социално животно, подчинено в профанския си бит на общите правила на човешката цивилизация. Само законът ще ни даде свобода. Дали тази сентенция обаче е винаги валидна днес?

Повечето народи разказват различни легенди за незабравките, но всички те са свързани с верността и скъпите спомени. Всички легенди за произхода му неизменно говорят за това, че то е символ на паметта за другия, когато настъпи раздялата на влюбените. Небесно синият им цвят пък ги свързва с безкрайността, вечния живот и Създателя.

Една от най-старите легенди за цветето незабравка е от Древна Елада. Всеки ден пастирът Ликас и пастирката Егле пасели козите по живописните брегове на река Алфей. Нищо не можело да раздели любимите. Един ден обаче Ликас трябвало да замине, без да знае дали някога ще се върне. Щом разбрала това, любимата му паднала на земята и започнала да плаче. Сълзите, които падали на земята, се превръщали в малки, небесно сини като очите цветчета. Пастирът ги набрал и ги отнесъл със себе си, за да му напомнят за неговата любима.

Друга легенда разказва как богиня Флора кръстила цветето. Раздавайки имена на различните растения, тя без да иска подминала малкото синьо цвете. Тогава зад гърба си чула тих гласец: „Не ме забравяй! “. Флора го нарекла „незабравка“ и го надарила със способността да навява спомени на хората.

В Англия има празник, известен като "празник на Майската кралица", който води своето начало от древни времена, когато човечеството радост и ликуване посрещало разцветата на природата след тежката зима, като устройвало празник в чест на идването на пролетта. Това се случвало на първи май, когато цялата природа

обличала своята пролетна премяна. В Англия подарявали венче от незабравки на Пролетната кралица, която избирали сред най-красивите момичета.

В Англия този празник започнал да се празнува особено тържествено по време на царуването на Хенрих VIII, когато краля и кралицата с всички придворни напускали дворците си и отивали извън града за първите пролетни цветя.

През 1405 граф Хенри Ланкастър създал своя герб, като избрал едно красиво, макар и рядко употребявано за целта цвете – незабравката. Изображението ѝ било обкръжено от думите: «Souvenez-vous de moi» ("Не ме забравяйте"). Скромното цвете се превърнало в символ на рода Ланкастър. Такъв, какъвто е лилията за Бурбоните и Стюартите, а теменугата – за Наполеон.

В миналото вярвали, че сок от незабравки придава твърдост на стоманата и затова потапяли нажежените до червено остриета на оръжията си в течността. Казват, че по такъв начин били изковани знаменитите дамаски кинжали и сабите от Толедо.

Една от най-красивите легенди за незабравката идва от Германия. Цветето се появило от безутешните сълзи на девойка при раздялата с любимия. Чудодейния начин на появата на сините цветчета накарала младите да го нарекат незабравка. Те си обещали, че където видят сините цветчета, винаги ще си откъсват по един стрък. След много години, на същото място се появили старец и старица. Сред дърветата цъфтели незабравки и двамата се навели да си откъснат от тях. Ръцете им се докоснали, погледите им се срещнали и се разпознали – същите млади влюбени, които се зарекли никога да не се забравят.

Какво свързва цветето с нашия орден? Връзката отново идва от Германия, както и легендата. Но не е свързана с любовта, а с едни от най-тежки за нашето братство времена.

През тридесетте години на миналия век, масонството в Германия е отражение на социално – политическите настроения в немското общество. Масонството е разделено на два лагера. От едната страна стоят три Старопруски Велики ложи, които никога не приемали евреи в редиците си. Това се дължало на факта, че степените в тяхната йерархия били стриктно свързани с висшите степени в римокатолическата християнска църква. В този смисъл, те игнорират стария масонски закон за недопускане на дискриминация на религиозна основа. Пълн противовес с конституцията на Андерсън от 1723, която гласи, че каквато и да е религията или формата на култа на един човек, той не се изключва от Ордена, стига само да вярва в Славния Архитект на небето и земята и да упражнява Свещените длъжности на нравствеността.

От другата страна стоят шест Хуманни велики ложи, които не делят кандидатите и своите членове на християни и юдеи. Това, обаче, не означава, че там е нямало скрита дискриминация, и че всеки желаещ е можел безпроблемно да стане част от тези ложи. Правилото за черната топка по време на гласуването е действало неизменно. Но при встъпването в някоя от хуманните ложи, членовете са получавали достъп до работата на Старопруските ложи, макар и в качеството само на посетители.

На практика, Старопруските велики ложи са били представители на ултра конзервативното крило в немското масонство, докато Хуманните са били по-либерални. Т.н. „Еврейският въпрос“ се намирал в центъра на противоречието между двете групи и изглеждал нерешим, макар и да се крепял единствено на религиозните различия, а не на етнически.

До 1914 г. на антисемитските автори не им идвало на ум да нападат масонството. А когато намеците за връзка между едните и другите се появяват в антисемитската пропаганда, за братята са звучали толкова смехотворно, че изобщо не им отреагирали.

Както знаме, обаче, една лъжа повторена достатъчно на брой пъти, започва да се превръща, или поне да звучи като истина.

Антисемитската пропаганда, която постепенно започва да доминира започва да има все по-явен антимагонски привкус по време на Ваймарската република, няколко години преди идването на власт на Хитлер, започва да се отразява негативно на масонския орден. Много масони, на които това не им харесвало, или които се притеснявали от постоянните нападки от страна на политиците и обществото напуснали ордена доброволно.

През 1924 г. ултраконзервативния Национален съюз на немските офицери приема резолюция, според която членството в Хуманна масонска ложа се приема за несъвместимо с патриотизма, и се забранява за членовете на съюза. През февруари 1925г. председателя на съюза изпраща писма до всички Велики майстори на Старопруските ложи с искане за отчет, какви мерки са предприели за борба с евреите.

В резултат на неспирната антиеврейска полемика, през май 1928г. Старопруската Ложата майка "Три глобуса" приема резолюция, съгласно която към Хуманните ложи и техните членове трябва да се подхожда много внимателно, и само крайни обстоятелства могат да оправдаят общуването с тях.

Антисемитската истерия постепенно поразява Хуманната част от масонството в Германия. През 1931г. Великите ложи на Хамбург, Франкфурт и Байройт преразглеждат своите ритуали и изваждат от тях всичко, което може да бъде свързано със Стария завет. Т.е. всичко, което има юдейски произход.

До 1932г. немското масонство е в полуразпад, а Старопруските ложи в пълна самоизолация. През лятото на същата година, Великите ложи на Хамбург, Байройт и Франкфурт взаимно получават и дават признание на Обединената Велика Ложа на Англия. Старопруските Велики ложи незабавно изтеглят своите представители от хуманното масонство, обвинявайки го в липса на национална гордост. Старопруските ложи изпадат в ужас от възможността, да срещнат в Хамбургската Хуманна ложа братя - посетители от Англия. На практика това слага край на последната следа от братски отношения между двете течения в немското масонство.

Идването на власт на нацистите пред 1933 г. заварва ордена силно отслабен. На 30 януари 1933г. президента Хинденбург назначава Хитлер за Райхсканцлер. На 23 март Райхстага прима постановление за извънредни правомощия на Райхсканцлера. Това слага край на последните демократични искри в Германия за следващите 12 години.

Хуманните ложи веднага разбират, че за масонството в Третия Райх няма място и в рамките на няколко седмици приключват своето съществуване - всяка ложа сама, както намери за добре. Ясно е, че нито една организация от "черния списък" на нацистите, нито пък нейните членове, не биха могли да се чувстват в безопасност.

Трите Старопрусски велики ложи започват изтощителна и съвършено безсмислена борба за оцеляване. И то не като масонски организации, а като немски християнски ордени. Историята на продължителните преговори и редицата направени отстъпки само подчертават изначално безнадеждното им положение.

На 7 април подполковник фон Хееринген от Великата Ландслова на Германия е поканен на среща с ВРИД министър на вътрешните работи на Пруссия Херман Гьоринг. Веднага след срещата фон Хееринген се свързва с Великия майстор на ложата Майка и го информира за проведените разговори. Гьоринг излиза с позицията, че не е компетентен да реши съдбата на Старопрусските ложи в Германия. Между редовете, обаче, Гьоринг намеква, че ако те сами не се закрият, ще им помотнат да го направят. Във въздуха витаел призрака на терора, а незабавната безусловна капитулация била вероятно единствения разумен изход.

Гьоринг заявява, че масонството няма място в национал-социалистическата държава. Великата Ландслова прави своите изводи и престава да функционира като масонски орден, а се трансформира в немски християнски орден на тамплиерите. Нацистите поставят следните изисквания:

1. Отказ от термините масон и ложа;
2. Прекъсване на всички международни връзки
3. Изключване от ритуала на всички елементи свързани със стария завет.

През есента на 1933г. властите в Мюнхен приемат решение всички бивши масони да се считат за „неблагонадеждни“.

През януари 1934г., една година след идването на власт на нацистите, трите немски християнски ордена продължават да дават признаци на живот.

Според нацистката идеология, масоните от висшите степени са част от "еврейския заговор". Нещо повече, Хитлер говори за "масоно - еврейски заговор", като по този начин добавя масоните към виновниците за поражението на Германия през ПСВ. В „Mein Kampf“ Хитлер твърди, че масонството се управлява от евреи, като по този начин те неусетно увличат висшите слоеве на обществото в техните дела.

На 23 март 1933 г. в Райхстага в Германия е приет закон, забраняващ тайните общества. Основавайки се на този закон, на 8 януари 1934 година федералното министерство на вътрешните работи издава заповед за разформироването на масонските организации и конфискация на имуществото на всички ложи. Тези, които са били членове на масонска ложа към януари 1933 г., когато Хитлер идва на власт, се обявяват за "неблагонадеждни". Забранява им се да заемат длъжности в нацистката партия, във въоръжените сили на СС и нямат право да заемат държавни постове. Масоните се приемат за системни противници на нацистката идеология.

Създадени са специални служби (СД), а по-късно и Главно управление за сигурност на Райха, които се занимават с масоните.

Заловените масони в концентрационните лагери се класифицирали като политически затворници. Като опознавателен знак носели на гърдите си обърнат надолу червен триъгълник.

На 8 август 1935 година във вестника на национал-социалистическата германска работническа партия, Адолф Хитлер обявява окончателната забрана на масонските ложи в Германия. В статията се говори за масоно - еврейски заговор и стремежа за създаване на световна република под покровителството на юдеите. През 1937 година Йозеф Гьобелс открива антимазонска експозиция, представляваща масонски артефакти иззети от ложите при тяхното ликвидиране.

По време на ВСВ масонството е забранено в повечето страни, които са били в съюз с нацистите, както и във всички окупирани от тях територии, в т.ч. Норвегия и Франция. Антимазонски изложби се провеждали на много места в окупираните страни.

Интересен факт е, че след капитулацията на фелдмаршал Паулс при Сталинград през 1943 г. той задочно е осъден за предателство като масон от висшите степени.

От запазените архиви на Главното управление за сигурност на Райха става ясно, че те са се занимавали с издирването и репресиите върху масоните. Числото на масоните от окупираните страни, които са изгубили живота си не е известно с точност, но се предполага, че поне 200 000 масони са били ликвидирани от нацисткия режим.

Малкото синьо цветче, незабравка, е използвано за пръв път в масонската символика през 1926 година. Използвано е като емблема на ежегодната среща на Великата Ложа Zur Sonne в Бремен.

На 13 септември 1933 г. в Нацистка Германия е основана ежегодна кампания за набиране на средства, наречена "Зимна помощ". Идеята на кампанията е набиране на средства и помощ за бедните и безработните. На по-късен етап кампанията се превръща в мощен пропаганден инструмент и средство за бързо и показно ликвидиране на последствията от разрушенията на войната.

През 1938 година за емблема на ежегодната кампания „Зимна помощ“ е избрана незабравката. По случайност или не, значките за кампанията са поръчани в същия завод, в който 12 години по-рано е изработена емблемата за Великата Ложа Zur Sonne.

Това съвпадение, позволило на масоните да носят на ревера си незабравка, като таен знак за принадлежност към ордена.

Колкото по-тъмна е нощта, толкова по-силен е копнежа към светлината.

Дори с непосилното бреме на живота в нацистките концлагери, остават братя, масони, които не се отказват от занаята. Макар и не многобройни, до нас достигат историите на няколко ложи, работещи зад стените опасани с бодлива тел.

На 15 ноември 1943 година седем белгийски масона, бойци от съпротивата, основават ложата "Liberté chérie" (Либерте шери), или "Мила свобода". Ложата е основана в блок 6 на концентрационния лагер Естервеген, край Олденбург.

Братята се срещали около маса, на която обикновено сортирали и опаковали патрони за фронта. Католически свещеник играл ролята на стражник и охранявал ложата отвън, за да могат братята да работят спокойно и да запазят тайната си.

По време на открита ложа братята провели опростен ритуал по инициация и приели Фернан Еро за брат. След първата ритуална среща и приемането на новия брат, следващите срещи били тематични. Посветени преди всичко на Великия Архитект, на бъдещето на Белгия и на отношението и мястото на жените в Масонството.

Живота в лагера бил тежък. Храната била толкова лоша, че затворниците губели до 4 килограма месечно. Ложата престанала да работи в началото на 1944 година. Само двама от братята оцелели до края на войната.

Друга известна ложа основана в нацистки концентрационен лагер е Ложата "L'Obstinée" (Л'общайн) или "Упорство". Ложата е основана в концентрационния лагер Офлаг за военнопленници, близо да Хамбург. Ложата била основана отново от членове на Великия изток на Белгия. Неин оратор бил Жан Рей, който след войната става президент на Европейската комисия (1967-1970)

След края на войната Жан Рей представил подробен отчет за създаването и работата на ложата зад стените на лагера. На 14 юли 1946 година Великия изток на Белгия издава декрет, с който признава създаването на ложата и проведената там масонска работа, макар и при условия неотговарящи на нужните за извършването на каквато й да било масонска работа.

Няколко дни преди капитулацията на нацистите, през пролетта на 1945 г в един от най-смъртоносните концентрационни лагери, Дахау, е основана ложата „Пленените братя на Аллах“.

Едва две години по-късно, през 1947 година започва реактивирането на първите ложи в Западна Германия в Западен Берлин. След края на ВСВ цветето отново е използвано като масонска емблема през 1948г. на първата ежегодна среща на Обединената Велика Ложа на Германия, проведена под надслов „Не ме забравяй“.

Днес символа са носи в памет на всички масони по света, изгубили живота си в името на масонството, и най-вече на братята, жертви на нацисткия режим.